

УДК 159.9

Ткаченко О.В.¹

Віхляєва Я.Є.²

¹ студ. гр. СН-112м НУ «Запорізька політехніка»

² старш. викл. НУ «Запорізька політехніка»

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ КЛІМАТ В ОРГАНІЗАЦІЇ

Стрімкий розвиток нових відносин, поява великої кількості фірм, якими управляють люди, які не мають психологічної підготовки в області управління, зріст персоналу цих фірм, висока конкуренція, складність економічних обставин, тримають людину в постійному емоційному напруженні. У людини зростає нервовість, що призводить до виникнення конфліктних ситуацій, з'являється напруженість у міжособистісних взаєминах. Усе це впливає на соціально-психологічний клімат, роблячи його незадовільним.

Соціально-психологічний клімат є значущим чинником, що впливає на всю управлінську діяльність: вироблення та прийняття управлінських рішень, організацію їх виконання, облік і контроль.

До чинників, які впливають на якість управлінських рішень, відносять соціально-психологічний клімат як чинник здійснення цього рішення. Однак і в процесі самого вироблення рішення соціально-психологічний клімат впливає на нього або прямо (коли рішення розробляється колегіально), або опосередковано.

На етапі організації соціально-психологічний клімат є значущим:

- у корективно-регульовальному компоненті, коли керівник доводить позначку і завдання до колективу і кожного виконавця;
- у комунікативному компоненті, який і передбачає налагодження сприятливих з точки зору мети управління міжособистісних взаємин;
- у мотиваційному компоненті, коли наявність або відсутність здорового соціально-психологічного клімату є джерелом позитивної мотивації до професійного вдосконалення або його зниження чи відсутності;
- соціально-психологічний клімат є також значущим чинником на етапі контролюючої діяльності, у здійсненні порівняльного-оцінного компонента в роботі.

Соціально-психологічний клімат - це частина соціально-психологічного простору організації, психологічне поле, на якому розгортається діяльність кожного учасника процесу праці.

Соціально-психологічний клімат – це якісна сторона міжособистісних відносин, що виявляється у виді сукупності психологічних умов, що сприяють чи перешкоджають продуктивній спільній діяльності і всебічному розвитку особистості в групі. Найважливіші ознаки сприятливого соціально-

психологічного клімату є: довіра і висока вимогливість членів групи один до одного; доброзичлива і ділова критика; вільне вираження власної думки під час обговорення питань, що стосуються всього колективу; відсутність тиску керівників на підлеглих і визнання за ними права приймати важливі для групи рішення; достатня інформованість членів колективу про його задачі і стан справ при їхньому виконанні; задоволеність приналежністю до колективу; високий ступінь емоційного включення і взаємодопомоги в ситуаціях, що викликають стан фрустрації в кого-небудь із членів колективу; прийняття на себе відповідальності за стан справ у групі кожним з її членів та ін.

Таким чином, характер соціально-психологічного клімату в цілому залежить від рівня групового розвитку. Встановлено, що між станом соціально-психологічного клімату розвинутого колективу й ефективністю спільної діяльності його членів існує позитивний зв'язок. Оптимальне управління діяльністю і соціально-психологічним кліматом кожного (у тому числі трудового) колективу вимагає спеціальних знань і умінь від керівництва. Як спеціальні міри застосовуються: науково обгрунтований підбір, навчання і періодична атестація керівних кадрів; комплектування первинних колективів з урахуванням фактора психологічної сумісності; застосування соціально-психологічних методів, що сприяють виробленню в членів колективу навичок ефективного взаєморозуміння і взаємодії. Соціально-психологічний клімат залежить від стилю управління й організаційної культури. У своїй діяльності з оптимізації соціально-психологічного клімату керівнику варто спиратися на найбільш активних, свідомих, авторитетних членів колективу. Синоніми поняття соціально-психологічний клімат - морально-психологічний клімат, психологічний клімат, психологічна атмосфера колектив.

Міжособистісна взаємодія в колективі установи, як і взагалі в будь-якій групі, породжує дуже важливий феномен - соціально-психологічний клімат колективу (групи).

Значущість соціально-психологічного клімату треба розглядати з точки зору впливу як на успішність управлінської діяльності, так на самопочуття кожного працівника в організації.

Соціально-психологічний клімат такий соціально-психологічний феномен, який відображає рівень комфортності існування в спільній діяльності, у груповій взаємодії. Тому діяльність психолога, спрямована на оптимізацію клімату організації, дуже важлива.

Отже, соціально-психологічний клімат – це домінуючий у конкретному колективі (групі) відносно стійкий психічний настрій, який формується на основі психічного відображення розуміння життя і діяльності в міжособистісній взаємодії.